

Romano hangos

15. ročník

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 19 • ČÍSLO 7 • VYŠLO 3. ČERVENCE 2017

zprávy

BRNO – 14. června tomu bylo právě pět let, co zemřel ministr policejní vlády, politik a politolog, disident, signatář Charty 77 a její mluvčí, Jaroslav Šabata. Připomínáme tohoto významného a statečného člověka také proto, že byl velkým obhájcem práv Romů a zastáncem jejich rovnosti ve společnosti. Byl dlouholetým blízkým přítelem a spolupracovníkem vydavatele našich novin Karla Holomka.

CHOMUTOV – Nejméně 100 smutečních hostů dorazilo ve středu 14. června na hřbitov, aby se naposledy rozloučili se čtyřiatřicetiletým Romem, kterého na sklonku května usmrtil místní střelec. V minulém čísle jsme o vraždě informovali v krátké poznámce ve zprávách. Blíže o této kauze čtěte v článku našeho redaktora Karla Holomka „Smrt mladého Roma v Chomutově vykazuje opakující se scénář“.

z obsahu

Téma čísla:

Informační společnost

strana 3, 4 a 6

Úspěch je podezřelý:

Rozhovor se spisovatelem
Tamásem Jónásem

strana 4

Gejza Horváth: Romové
a technologický svět

strana 6

Aktivisté na pietní akci v Letech žádali zbourání vepřína

Odstranění vepřína z míst, kde stával protektorátní koncentrační tábor pro Romy, požadovali na pietním shromáždění aktivisté z Česka a dalších 15 zemí. Na místo dorazili i někteří politici a velvyslanci několika států. Akci organizovalo evropské antirasistické hnutí EGAM (European Grassroots Antiracist Movement). Zpravodajský server Romea.cz vysílal shromáždění přímým přenosem.

Evropská unie musí zastavit dotace firmě AGPI, která vlastní vepřín v Letech u Písku. Odstranění vepřína by stálo několik milionů eur, řekl v Letech na setkání aktivistů prezident evropského antirasistického hnutí EGAM (European Grassroots Antiracist Movement) Benjamin Abtan. Do Let přijel i ministr spravedlnosti Robert Pelikán (ANO).

Na setkání u památníku obětí romského holokaustu dorazilo téměř 300 lidí z 15 zemí. Měli transparenty s nápisy Za důstojnou připomínku všech obětí holokaustu, Odstraňte vepřín, Čekáme už více jak 40 let.

„Lety jsou mezinárodním symbolem neúcty k obětem holokaustu a hanbou České republiky. Situace má snadné řešení: Evropská unie musí zastavit dotace, které té prasečí farmě dává a majitelé farmy musí vyjít vstříc, protože důstojnost obětí holokaustu je víc než její zisk. A zodpovědnost má česká vláda – byli tady věznění a mučení Romové s českým občanstvím, dozorcí a vrazi byli čeští policisté,“ řekl Abtan.

Odstranění vepřína z pietního místa by podle něj stálo několik milionů eur. „To je pro český státní rozpočet úplně nic. A jestli s nimi nebude domluva, tak český stát bude muset farmu vyvlastnit. Vláda musí konečně začít jednat,“ řekl Abtan. EGAM sdružuje 53 organizací na ochranu lidských práv.

Současná vláda Bohuslava Sobotky (ČSSD) tvrdí, že chce jednání s majiteli vepřína dotáhnout do konce, ministerstvo kultury nechalo zpracovat posudek o hodnotě pozemků, nemovitostí a technického vybavení výkrmny. Vlastní návrh

má i firma. Aktivisté se ale bojí toho, že věc se nepodaří dovést do konce do podzimních parlamentních voleb.

„Jako vláda jsme se usnesli na úkolu, který jsme zadali ministrům kultury a pro lidská práva, aby připravili výkup prasečí farmy, zatím se to nestalo, zatím nepřinesli na vládu materiál, který by tu věc uzavíral a dával konkrétní návrh, za kolik je to možné vykoupit. Pan premiér má tu moc a měl by ji využít, aby ministři ten úkol splnili,“ řekl Pelikán. Členové vlády se podle něj baví o ceně, ale snaží se o odkup za

cenu spravedlivou, ale ne více než spravedlivou. Sumu Pelikán říci nechtěl, podle něj by to zhoršilo vyjednávací pozici státu.

„Myslím si, že v takovém místě musí být pamětní místo a nic jiného, natož prasečí farma, vždyť je to příšerné. Když jsem tam byl vevnitř prohlížet si to, tak shodou okolností přijel nový dobytčák s novou dávkou prasat k likvidaci. Ta paralela je příšerná,“ řekl Pelikán.

Podpořit aktivisty přijel i zástupce polské velvyslankyně v ČR Jaro-

Pokračování na str. 4

Alica Heráková: Ve virtuálním světě panuje rovnost

foto: Sabir Agalarov

O Romech se často říká, že jsou vyloučení ze společenského života majority. Že není zájem o naše názory, interakci s námi či abychom se zkrátka měli lépe. Nejspíš je to taky z části pravda. Romové ale jsou součástí dnešního světa. A drží s ním krok.

Pro svět, kterému vládou moderní komunikační technologie do té míry, že ho zásadně mění, se vžil pojem informační společnost. Něco, s čím se my nad třicet let musíme učit žít a fungovat, je pro dnešní teenagery zcela běžné a přirozené. Chytré telefony, permanentní připojení na internet, videa a fotky z osobního života sdílené s lidmi z celého světa přes Facebook a Instagram. Cenová dostupnost a výhodnost pořízení si technologických nutností jako je chytrý telefon nebo tablet všechno zjednodušuje. Zdá

se, že naši mladí se ve světě sociálních sítí pohybují stejně suverénně jako jejich protějšky z majority. Romové, především ti nejmladší, zkrátka naskočili na virtuální vlnu bez meškání.

Tam, kde o sobě Romové z celého světa měli spíše chabé informace, dnes můžeme být, a taky jsme, v každodenním kontaktu s rodinami, které žijí v cizině, nebo známými a „přáteli“ ze sociálních sítí. Skype, tedy volání přes internet, je v romských rodinách komunikujících do zahraničí stejně běžný jako v rodinách českých. Je to úspěch? Určitě. Panují ale pro Romy ve virtuálním světě jiná pravidla než v tom skutečném?

Narazíte zde na rasismus, nepravdy šířené skrze hoaxy i hloupé vtipy. Na druhou stranu tady ale pa-

Pokračování na str. 2

zprávy

PRAHA – Novela zákona o hmotné nouzi, která platí od začátku června, určuje, že 35 až 65% příspěvku na živobytí budou dostávat jeho příjemci ve stravenkách. Za ty lze nakoupit jen potraviny a hygienické potřeby, někdy také ošacení a dopravu. Nejhůře dopadnou lidé, kteří bydlí na ubytovnách. Od června už doplatek na bydlení činí jen 80 %, proti dřívějším 90 %. Tím se zvýší podíl financí, které musí rodina za bydlení uhrazovat a jen stěží vystačí se sníženým příspěvkem na živobytí. Je pravděpodobné, že první, co příjemci sociálních dávek učiní, bude, že si ve večerce u prodejce vymění stokorunové stravenky za 60 Kč v hotovosti. Tím jen zase sníží úspěšnost svých rozpočtů. Je to vždycky tak, že nové restrikce dopadnou nejhůře na ty nejhudší, a že jich může být na statisíce.

LETY U PÍSKU – Na 24. června byl svolán protestní meeting Romů proti existenci vepřové farmy v sousedství Památníku. Jeho organizátorem je František Lacko. Protest se konal přesto, že vláda přislíbila vykoupení farmy i pozemků do konce příštího roku. Shromáždění Romů se musí vypořádat i s dopisem amerického publicisty Paula Polanského, který má naše redakce rovněž k dispozici, a který byl panu Lackovi zaslán. Tento dopis je plný polopравd, nesprávných údajů, výmyslů i osočování některých osobností politického života, aniž se zakládají na pravdě. V příštím čísle vás seznámíme se zmíněným dopisem i s tím, jak se shromáždění Romů s těmito nepravdivými údaji z pera Paula Polanského vypořádalo.

ČIRČ (východní Slovensko) – Starosta této obce Michal Didík vyřešil snadno a celkem rychle bez finančních nákladů problém Romů žijících na Spiši. Je obecně známou skutečností, že obydlí Romů zde stojí na černo na cizích pozemcích, a tím jsou nelegální – Romové tak nemohou ani oficiálně svá obydlí opravovat. Starosta vykoupil všechny pozemky pro obec, a to tak, že pozemky získal od majitelů darem. Tím domky Romů stojí legálně na půdě obce a vše je v pořádku. V místní osadě žije 300 Romů. Připomínáme, že na území Slovenska je 620 romských osad. Největší z nich je Jarovnice v Prešovském kraji. Má 5400 obyvatel, z toho 4700 Romů.

PRAHA – Scenárista a režisér Petr Václav natočil další film s romskou tematikou s názvem Skokan. Hlavní postavu hraje Julius Oračko, známý již z minulého filmu Petra Václava Cesta ven. Hlavní hrdina se stává lepším člověkem díky natáčení. Poctivě se živi těžkou prací a vede spořádaný život. Film Skokan je zručně natočený a nabízí hezké turistické záběry. Chybí mu však hlavní myšlenka, pokud za ni nepokládáme to, že v ní hraje právě Julius Oračko.

Spolek Romano Jasnica

ROMANO JASNICA, spolek si Vás dovoluje pozvat na

13. ročník Různobarevného festivalu,

který se uskuteční dne
22. července 2017
od 13.00 hod.
v parku Kynologického svazu
v Trmicích

Moderátor festivalu: **RICHARD SAMKO**

Hlavní host festivalu: **Rytmus**

Hudební kapely:
Gipsy čáve (SK), Martin Fečo a Petr Gujda (ČR), Gipsy Vavaj (ČR), Dos Cubanás (ČR), Duell Trmice (ČR), Sakajtovci (ČR), Dela Negra (ČR), Gipsy Kvartet (ČR), Milan Kroka Live band

Taneční soubory:
Romano sùn - Ymca Ústí nad Labem, Lila Rosa - Krásná Lípá, Amare Romane čáve - Větrní, Lačo Amicus - Lovosice, Šukar čhaja - Trmice, Romano čiriklo - Trmice, Loli Rúža - Česká Lípá, Čercheničky - Kolín, Lion - Předlice

Vstupné: dospělá osoba 120,- Kč, děti od 10 do 15 let 50,- Kč

Ústecký kraj, Město Trmice, Ústecká komunitní nadace, Kolbenbergsmarkt

Ve virtuálním světě panuje rovnost

Dokončení ze str. 2

nuje rovnost. Jakmile máte profil na Facebooku nebo Instagramu, můžete komunikovat dál a s více lidmi, než jsou spolužáci nebo rodina. Nejsou tu žádné hranice, neexistuje tu žádné „ghetto“. Pokud trochu ovládáte angličtinu, můžete si psát, s kým chcete.

Zároveň tu o sobě dnes vytváříme takový obraz, jaký chceme, aby ostatní viděli. Spousta Romů uvádí na Facebooku na svých profilech místo pobytu mimo Českou republiku, upravují si jména do exoticky a neromsky znějících variant. Máme tu svobodu a můžeme být, kým chceme. My, stejně jako ostatní uživatelé, hrajeme tuhle hru o lepších, hezčích nebo upravených verzích sebe sama.

I pro nás je virtuální svět jen dalším kolbištěm hry na to, kdo má

lepší oblečení, hezčího partnera, dražší dovolenou nebo těžší řetízek kolem krku. I my, jako všichni ostatní, se musíme vypořádávat s pocity srovnávání vlastní nedokonalosti s ostatními a v tomto ohledu nás virtuální svět a sociální sítě nejen sblíží, ale také rozdělují.

Obrovskou roli v informační společnosti hrají ale kromě sociálních sítí i klasická média, televize, rádia a tisk. Není přitom tajemství, že Romům u nás vlastní média nebo alespoň mediální reflexe chybí. Na internetu si sice můžeme seriózní zprávy dočíst na serveru Romea.cz, avšak v televizi, stále ještě dominantním médiu dnešní doby, romštinu vůbec neuslyšíte. Pro klasické televizní diváky tak vzniká dojem, že Romové jsou skutečně někde mimo společnost. Opak je přitom pravdou. Co ne-

plní klasická média, nahrazuje právě internet. Diskutujeme o tom, co nás zajímá, i když je to často s hrubkami, které dávají poznat chybějící vzdělání. Objevujeme své ztracené příbuzné a propojujeme se se světem.

A tak, jestli dnes někde budují Romové svou moderní identitu, je to právě na internetu a ve virtuálním světě. Informační společnost nám otevírá nové možnosti a my se je učíme využívat. Jakou roli budeme ale v jejím rámci do budoucna hrát? Jak moc je virtuální svět skutečný? A dokážeme ho využít ke sjednocení a vyšším cílům než je sdílení selfiček? Rozhodovat o tom budou jednou ti, pro které je to už dnes přirozená součást jejich života – naše děti.

Alica Sigmund Heráková
foto: Daniel Vogel

„Česká zk*** justice“ očima Filipa Grznára

„Vzal legálně drženou devítku a zastřelil ho, dobrou věc udělal.“ Takto se Filip Grznár vyjadřuje ke smrti mladého Roma z Chomutova. Toto je jen krátký úryvek z videa, které je plné nenávisti, zastrašování, podněcování k rasové nesnášenlivosti a vyhrožování „vyvražděním“ ze strany Filipa Grznára na adresu Romů z Chomutova.

Velmi nevybíravě, vulgárně a dost agresivně se vyjadřuje Filip Grznár k události, která se odehrála před několika týdny v Chomutově, při níž byl zastřelen mladý Rom. Grznár se na videu zastává muže, který střílel a vyhrožuje Romům vyvražděním.

Zarážející je fakt, že počet zhlédnutí tohoto videa za pouhé tři dny překročil hranici padesáti tisíc a i nadále dochází k jeho propagaci, čímž zcela jistě dochází k vědomému nabádání a podněcování k rasové nesnášenlivosti.

Nejsem přímým účastníkem, svědkem, ani neznám podrobně informace z události, která se odehrála na chomutovském sídlišti, proto mi nepřisluší se k ní vyjadřovat, stejně tak jako podílet se na šíření spekulací a podporovat k nepokojům a k nesnášenlivosti mezi občany. Celá věc je v řešení orgánů činných v trestním řízení a je zcela na nich a na příslušném soudu, aby celou kauzu vyřešily podle pravidel a principů demokratické společnosti, ve které žijeme.

Co si ale zcela jistě neodpustím, je vyjádření k psychopatickému chování Filipa Grznára, který je proslulý svou minulostí kulturisty a užíváním drog, což několikrát prohlásil i v médiích. Například na webovém portále expres.cz říká: „Jsem hrdý na to, že jsem bral perník!“

Po zhlédnutí videa se mi Filip Grznár jeví jako člověk, který vykazuje vyšší míru sociálně patologických jevů. Je nepřičetný, agresivní, podněcuje k rasové nesnášenlivosti, vyhrožuje a zastrašuje, čímž se stává hrozbou nejen pro lidi žijí-

cí v jeho okolí, ale všeobecně na přič republikou. Filip Grznár je dle mého názoru psychopatický deviant, který vědomě podněcuje k násilí a za své vědomé chování by měl nést následky. Nepatřím mezi lidi, kteří společnost rozdělují na majoritu či minoritu..., na malé či velké, na bílé a barevné, ale u Grznára použiju oblíbený termín mé blízké přítelkyně – „Divnočlověk!“

Domnívám se, že video by mělo být předmětem zkoumání Policie ČR. Nikdo nemá právo v demokratické zemi nabádat veřejnost k vraždění.

Marian Dancso

Anketní otázka

O současné době se hovoří jako o přechodném období mezi průmyslovou a tzv. informační společností. Co vám říká slovní spojení informační společnost?

Jan Cverčko, ČR – Liberec

Co se týče nových technologií, je skvělé, jak se společnost a věda ladí a zdokonaluje. Co to však znamená pro Romy? Myslím si, že celkem nic. Naše mládež se rozhodla, a to z 90 %, být nečinná. Od 15 let rodí děti a nemají šajnu, co je život, co jsou starosti a povinnosti. Těm starším už ty nové technologie nic neříkají, ale těm mladým by měly. Dnes je doba, kdy se vše mění a zdokonaluje, jen my stále zaostáváme. Neprodukujeme nové inženýry, neprodukujeme vědce, neprodukujeme nic. Jen zvyšujeme porodnost tohoto státu a odpovědnost státu za rodiny. Informační technologie? Každý měsíc se divím, co nového se objevuje. Jsem velmi rád, že se na tom podílejí i naši, ale bohužel ve velmi nízkém procentu. De facto by se dalo říci 0,01 %, a to mne velmi mrzí.

Vojtěch Rác, ČR – Kladno

Průmyslové společenství jako takové je tvorba hmotných hodnot, které jsou součástí celospolečenského zájmu a plní roli stimulace pro jednotlivce i pro stát.

Informační společenství je v jistém smyslu komerce, která se týká pouze jednostranného zaměření. Informatika jako taková je v jistém smyslu služba, která by měla být pomůckou k různým úkonům a potřebám.

Bohužel, pokud se zaměříme na druh informatiky, která je mediálního druhu, vstupuje na scénu fenomén, který tvoří a přetváří veškeré dění v dané společnosti. Tudíž, je to nástroj k úkonům nekomerčního zaměření.

Připravil Gejza Horváth

Smrt mladého Roma v Chomutově vykazuje opakující se scénář

V noci 28. května byl zavražděn mladý Rom bývalým bachařem. Podívejme se blíže, jaké okolnosti tento případ provázejí.

Začneme oním mladým Romem. Sobotní večer láká mnohými dobrodružstvími, obvykle spojenými s alkoholem. Když se propojí se snahou sednout do auta, začíná vražedná kombinace. To se i stalo. Kolem bylo nepochybně plno lidí z romské komunity. Nikdo nedokázal toho chlapce zpacifikovat. Stačilo dát mu pár facek a někam ho bezpečně uklidit. Nikdo takový se bohužel nenašel. Podobný scénář byl i počátkem smrti mladého Roma v Žatci, i mnohde jinde. Pokládám za nedostatečně vypěstované obranné mechanismy v místních romských komunitách, které by počínající pohromě dokázaly účinně bránit, jakmile se takové rizikové projevy objeví. Tento případ by už měl stačit k tomu, aby se v takové romské komunitě našli rozumní lidé s patřičnou autoritou a včas zakročili. Následující protesty proti smrti na adresu policie, či kohokoli jiného, jsou již neúčinné a marné, a navíc svědčí o neschopnosti komunity věc vyhodnotit kriticky s pohledem dovnitř.

Dovedu pochopit důvody, které onoho mladíka přivedly k protestní akci, podle jeho mínění. Mohlo to být důsledkem potíží jeho rodiny, kterou spekulanti s byty dostali do svízelné situace v nějaké vyloučené lokalitě. Ale projevená násilná reakce řešením rozhodně není. To je v rukou správců města Chomutov,

a po této smrti i pro ně pádný důvod k zamyšlení. Spekulanty s byty je Chomutov neblaze proslulý.

Když pak došlo k nabourávání aut, k hlasitém rozruchu, najde se vždy mstitel a vražda není v takovém případě ničím novým. Symptomatické je, že vrahem v tomto případě byl bývalý bachař. Nemusíme si dělat iluze, právě v těchto kruzích se nezřídka objevují nenávistné sklony vůči Romům. Nenávist není dobrým rádcem, ale dovedu si představit momentální úlevný pocit takového střelce i za cenu katastrofálních důsledků, které jsou ještě v nedohlednu. Ale přijdou. To je nepochybné.

Věc má ještě další aspekt. Máme ministra vnitra pistolníka. Milan Chovanec vybízí české občany, aby vlastnili střelné zbraně, nejlépe poloautomatické, aby mohli v případě útoku teroristů pomoci policii při jejich likvidaci. Co na tom, že se u nás žádní migranti skoro nevykytují. Právě okolnostmi smrti mladého Roma v Chomutově jsme si mohli ujasnit, jak dokonale pito-

má to je výzva. Nedivil bych se, kdyby budoucí obhájci tohoto vraha poukazovali na to, že v okamžiku nabourávání aut se potenciální vrah mohl domnívat, že jde o teroristický čin a na základě přání pana ministra zakročil.

Pan Chovanec jde dále. Dokonce se souhlasem vlády podává jeho ministerstvo žalobu k evropskému soudnímu dvoru proti nové evropské směrnici omezující držení zejména poloautomatických zbraní. Zdá se, že se dočkáme dalšího fiska.

Smrt každého člověka, zejména mladého, je tragédií. Nikdo nemá právo zbavit někoho života kvůli své hmotné újmě, a už vůbec ne v afektu. Doufám a věřím, že tato vražda bude náležitě a spravedlivě vyřešena, že policie dodá náležitá fakta soudu a vrah bude potrestán. A že nebude žádných důvodů k protestům Romů vůči policii či soudům, pokud ne přímo proti vrahovi, pokud by se ukázalo, že ho spravedlivý trest nepostihl.

Karel Holomek

komentář

Informační společnost?

KAREL HOLOMEK

Patřím do generace seniorů, kteří překročili osmdesátku. Udržuji se při životě tím, že se snažím pracovat. Musím tedy alespoň nějakým způsobem vnímat změny života lidského společenství za posledních, řekněme, 15 let, které se vyznačují nebývalým rozvojem informačních technologií, jak se obvykle této změně říká.

Nejvýraznějším prostředníkem vnímání rozvoje informačních technologií je počítač a s ním i spojení s celým světem internetem. Pouhým kliknutím se člověk dozví něco, co by jindy hledal celou věčnost.

Ale každá skupina lidského pokolení se chová k tomuto modernímu trendu jinak a jinak ho využívá.

Skupina seniorů obvykle tyto změny odmítá vzít na vědomí a podřídí se jim. Ještě znám lékaře, kteří počítač neužívají a klepou stále na mechanickém psacím stroji své zprávy i recepty. Není obvyklé, aby moje věková skupina pracovala a užívala počítač. I já patřím mezi ty, kteří se zmocňují zpráv ze světa podrobným čtením novin a časopisů nejrůznějšího druhu. Mám rád, když mi v rukou šustí ty listy papírových novin. Na internet jdu, jen když potřebuji zjistit nějakou informaci, adresu třeba. A ovšem – elektronická pošta je úžasný vynález, který rychle dostihne adresáta potřebnou zprávou. To jsme za našich mladých časů neznali a poctivě psali dopisy rukou, lepili známky na obálky a užívali normální poštu. Ostatně: Nedovedu si představit, že bych kdy napsal ve svém mládí vyznání lásky jinak než vlastní rukou. Jak to vlastně dnes dělají mladí lidé?

Skupina ve věku mých dcer, kolem padesáti let, už považuje využití informací prostřednictvím internetu za samozřejmé. Problémy jsou dvě: Když vypadne proud, jsou náhle všichni vyvedeni z konceptu a neví, co si mají počít. Pak je taky někdy těžké zjistit, zda informaci, kterou získali, mohou považovat za pravdivou. Zjistit důvěryhodnost poskytovatele informace je obtížné. Jsou známy servery fungující i na území naší republiky, které jsou řízeny a placeny z ruských zdrojů a dávají neuvěřitelně až idiotské informace, kterým spousta lidí v této zemi věří bez výhrad. A nejsou to jen nevzdělaní lidé. Neuvěřitelné! Taky jeden z negativních výsledků informačního rozvoje.

Pak jsou tu mé vnučky ve věku od 6 do 25 let. Když mne moje nejstarší vnučka doprovázela v Madridu, byla skvělým průvodcem jen díky svému dokonalému mobilu, který ji informoval o každé maličkosti v tom obrovském a krásném městě, i když zde byla poprvé. Skvělé!

Ještě že ve školách děti musí prokazovat své znalosti bez užití počítače, byť ty znalosti mohou nebývalým způsobem získávat a tím se obohacovat. V opačném případě by jim mozky zakrněly, tak jako mnohým z nich, které upoutány na židli tráví spousty času zíráním na obrazovku a nechají tělo chátrat. Taky jedno z negativ informačních technologií. Vše dobré bývá obvykle i k něčemu špatnému. Tak to bylo vždy. Jde jen o to, stále používat hlavu, dokázat se orientovat a zařídit život rozumně. Jenže: Kdo to dovede? Je to pořád jen a jen na nás.

Video, ve kterém Grznár vyhrožuje Romům vyvražděním, šetří policie

Chomutovská policie potvrdila zahájení prošetřování videozáznamu, na němž hovoří kulturista a internetová „celebrita“ Filip Grznár. Komentář k případu jsme už dříve přinesli zde.

„Zatím probíhá šetření pro podezření z trestného činu Schvalování trestného činu § 365 tr.z., popřípadě Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod § 356 tr.z.“ uvedla pro Romea.cz policejní mluvčí Marie Pivková.

„Dále se prověřuje místo eventuálního spáchání trestného činu, úkony trestního řízení zatím nebyly zahájeny,“ dodala Pivková.

Na video, zveřejněném počátkem měsíce na instagramovém profilu Grznára, se kulturista vulgárně a agresivně vyjadřuje ke smrti mladého Roma z Chomutova, zastává se muže, který střílel a vyhrožuje chomutovským Romům vyvražděním. Video, které mělo pouhé tři dny po zveřejnění přes 50 tisíc zhlédnutí, se dále šíří na YouTube i sociálních sítích přes různé další profily.

Grznár je znám svým nevybíravým slovníkem, agramatickým písemným projevem, užíváním pivovinu či oblibou neonacistické oděvní značky Thor Steiner. Na jednom ze svých videí si ke cvičení přizval též politika Tomia Okamuru. Kauzu budeme dále sledovat.

Romea.cz

www.romea.cz

**Informační portál o všem,
co se děje ve světě Romů**

Vakeras romanes

internetos internet
počítačis počítač
Imar cikne čhavore oleske achafon. Již malé děti tomu rozumí.
Khelen khel'ibena. Hrají hry.
mulatšagos zábava
Rodav bašaviben. Hledám hudbu.
Lavutaren, so šukares bašaven. Muzikanty, co hezky hrají.
Pro Youtube rodas romane giľa

Na Youtube vyhledáváme romské písničky z celého světa.
pal calo luma. Facebook
o Fejsbukos Dáváme tam fotky
Thovas odoj o fotki od rodiny, od dětí.
pal e fajta, pal o čhave. přátel
amala přátelství
amalipen S přáteli mluvíme romsky.
Le amalena vakeras romanes. Mluvíme o našich radostech,
Vakeras pal amare loša, i o našich bolestech,
the pal amare dukha, co se tam či tam děje.
so pes adaj či adaj achiľas. Víme jeden o druhém, jak žijeme.
Džanas jekh pal aver, sar dživas.

Jan Horváth

O Roma the internetos

Hin adadžives ajsi vrama, hoj talam sako manuš džanel, so hin internetos. The o Roma džanen, hin len počítačis, the džanen leha te kerel buťi.

O terne imar bijoda aňi nadžanen te dživel. O mobili len hin, so nekfeder, nekkučeder. Amare phure ča bi dikhenas, savi vrama hin adadžives. Mišto, šaj vakeras le nipenca pal calo luma, pro Fejsbukos dikhas, sar dživen o Roma avrether, šunas nekfeder bašaviben, dikhas filmi.

Varekana čirla amare dada našťi phirenas andro školi, nadžanenas aňi te ginel, no adadžives hin aver. Oda igen lačhes, hoj džanas jekh pal aver, sar dživen o Roma andre Amerika, andro Rusiko, Australija, Kanada. Všadzi dživen romane fajti. Sar lenca vakeras? Romanes. Te dživelas amari bari pheň e Milena Hübschmannová, joj bi lošanelas.

Šela the šela romane bandi šaj šunas the dikhas pro Youtube, pro Fejsbukos. Džanas, kaj o Roma bašaven, kaj hin festivalos, andro savo foros hin mulatšagos. Šaj pro internetos rodas buťi, savi kamas, školi, save kamas te sikhľol. Oda igen mištes.

Jan Horváth

Romové a internet

Dnes je taková doba, že téměř každý člověk ví, co je internet. I my Romové to víme, máme počítače a umíme s nimi pracovat.

Mladí lidé už bez toho nemohou žít. Mají mobily, nejmodernější a nejdražší. Naši staří rodiče by se nestačili divit. Je dobře, že můžeme mluvit s lidmi z celého světa, na Facebooku vidíme, jak žijí Romové jinde ve světě, posloucháme nejlepší hudbu, sledujeme filmy.

Kdysi dávno naši otcové nechodili do škol, neuměli ani číst, dnes je situace jiná. Je to velice dobře, víme o sobě i o druhých, jak žijí Romové v Americe, v Rusku, Austrálii, Kanadě. Všude žijí romské rodiny. A jak s nimi mluvíme? Romsky. Kdyby žila naše velká sestra Milena Hübschmannová, určitě by měla radost.

Můžeme poslouchat stovky a stovky romských kapel, na Youtube i na Facebooku. Dovídáme se, kde všude tyto kapely hrají, kde se konají zábavy, festivaly. Na internetu lze hledat práci, kterou chceme, školu, kterou chceme studovat. A to je velmi dobře.

Jan Horváth

Aktivisté na pietní akci v Letech žádali zbourání vepřína

Dokončení ze str. 1

slav Strejček, jehož pradědeček bydlel na Moravě a byl Rom. „I pro mě je to velmi vážná ceremonie, nemůžeme zapomenout, co se v Letech stalo. Je důležité to připomínat,“ řekl Strejček.

Z Krupky u severočeských Teplic dorazil romský aktivista Jozef Miker. „Jezdím tady k plotu už dva roky, protože naše vláda nám rok co rok slibuje, že se tady ten prasečák odstraní a že se na původním místě, kde byl romský koncentrák, vybuduje důstojný památník. A pořád nic není, sami vidíte, že prasečák stojí a jakou má česká vláda a majoritní společnost úctu k romským spoluobčanům,“ řekl Miker.

ČTK/Romea.cz

Tamás Jónás: Úspěch je podezřelý

8. června se konalo čtení rezidentů Visegrádského literárního programu: kromě polské spisovatelky a dokumentaristky Marty Dzi-do, slovenského prozaika Pavola Ramkova a českého básníka Milana Šťastného vystoupil také jeden z nejtalentovanějších maďarských básníků současnosti Tamás Jónás. Tamás Jónás, básník a prozaik, se brání být pouze jednou nálepkou – proto jich zmíním hned několik: člověk, Maďar, Cikán (nikoli Rom, viz dále), manžel, otec, programátor, básník, prozaik.

V diskusi na čtení jste zmínil, že vás váš rychlý úspěch zaskočil. Proč? Úspěch mě nepřekvapil, jen se mi ne líbil. Úspěch je falešná věc. Je to problém. Jde ho využít, je to šance k něčemu, ale mě nevyhovovala. Všichni o mně najednou hovořili jako o cikánském spisovateli a očekávali ode mě, že budu veřejně známým Cikánem. Nezlobte se, ale používám slovo „Cikán“, nikoli „Rom“.

Nejste tedy Rom, ale cikán? Ano, Rom znamená „člověk“. Je pro mě směšné někam přijít a říct, já jsem Rom, tedy člověk.

Já jsem spisovatel. Vadí mi být jedna nálepka. Nevadilo by mi být vícero nálepek: manžel, otec, cikánský spisovatel, maďarský spisovatel, ale najednou jsem byl jenom ten, co píše cikánské příběhy. A to není pravda, já píšu prostě jen příběhy. Jak říkávám, úspěch je podezřelý.

Jak jste se tomu úspěchu konkrétně bránil?

Začalo to tím, že se roztočil kolo-toč cen a mediálních výstupů. Mohl bych být světový autor, zvali mě do televize, chtěli se mnou všude dělat rozhovory, chtěli mě překládat do cizích jazyků. Já to všechno odmítl a zavřel se doma.

Od koho jste se v tomto ohledu učil?

Jen od dobrých spisovatelů – Esterházy, Nadás, Orbán, Petri. Nemáme v Maďarsku dobré cikánské spisovatele, jen jednoho dobrého cikánského básníka, Károlyho Bariho, který tvrdí, že je cikánský autor, ale přitom píše maďarsky. Byl první, kdo přiznal svůj cikánský původ a stal se slavným. Je ale v hluboké depresi, rozdvajilo se to v něm. Nejde to prostě dohromady. Já s tím problémem bojuju 10 let a pořád se to vyvíjí. Psal jsem o tabuizovaných cikánských tématech, v důsledku toho mě cikánská kultura nevzala za svého,

bylo to pro ně šokující. A já měl konečně radost. Teď jsem svobodný, můžu psát o čemkoli. Paradoxem je, že zjišťuju, že moje příběhy jsou opravdu cikánské.

Jak byste charakterizoval cikánské příběhy? V čem tkví ta „cikánskost“? Jazyk, zápleтка, detaily, způsob vyprávění?

Mám to prozradit? Nechci o těch jednotlivých prvcích mluvit. Když je popíšu, bude to nakonec víceméně magický realismus Márqueze – i z toho se ale musí ubrat.

Ubrat? Myslela jsem, že spíš přidat.

Ne, ubrat. Protože ty pověry a světonázory tu kulturu odhalují. Ale to už opravdu mluvím o tom, o čem nechci. Cesta do školy, text, který jsem dnes četl, je o chlapečkovi, co jde z osady, kde bydlí, do školy, do elitní školy. Není tam explicitně napsáno, že ten chlapec je cikán, ale je to z toho pochopitelné. Nechci příběh cikánského chlapečka, ale prostě chlapečka, mělo by to být dílo psychologizující. Cesta do školy je problém všech menšin. Nedávno jsem viděl film Cesty do školy, který je o indických, afrických, jihoamerických dětech. Nakonec ta jinakost je spíše o chudobě. I v Maďarsku bývá cikánská kultura směřována s kulturou chudoby.

U psaní bývají velký problém tabuizovaná témata. Spisovatelé se dělí na ty, co píšou o sexu přímo, naturalisticky, a na ty, co si myslí, že se o tom spíše psát nemá, jen se to tak z textu vycítí. Stejně je to s Cikány. Nemá to být expresivně. Ta esence kultury se přitom musí sdělit skrze jazyk, nikoli zápletku. Příběhy jsou nám všem společné, jiný je způsob narace.

Při dnešním čtení jsem si například uvědomil, že jsem udělal chybu, že ukázka je ich-formou. Skrze tu ich-formu se totiž špatně nahlíží do těch postav, které chlapec cestou do školy potkává.

Musím říct, že ukázkou jsem poslal do Maďarska a setkala se s úspě-

chem – přestože je v ní tabuizované téma sexu s matkou. Hned jsem si řekl: Aha, něco je špatně. Takhle ne. Úspěch je podezřelý, jak říkávám.

Co je pro vás tedy ten dobrý úspěch? Tvoření?

Ano, psaní je tvoření. Je to něco nehmatatelného. Tak jako v matematice. Víte, co je pí?

Ano. 3,14.

A to je právě špatně. Neznáte pí. To je nějaké iracionální číslo. Toto exaktní číslo nelze ukázat. A stejně je to s jazykem – také nedokáže mluvit o všem, mluví se kolem. Zájímá mě to, o čem se nemůže mluvit, ale může se to tušit. To je něco nového. A to potřebuje čas.

Zdá se, že v sobě máte silnou autocenzuru.

Není to tak. Píšu naprosto intuitivně. Když o tom mluvím, tak to intelektualizuju. Ale když píšu, je to naprosto přirozené. Až potom si říkám, že to mělo být jinak, ale co už, příště to bude snad lepší, říkávám si. V psaní je nejdůležitější dovolit si dělat chyby, jinak se nám nestanou hezké věci. Kdybych byl tím, kým chci být, byl bych hrozně nudný. Narodíte se, studujete, pracujete, umřete, a co? To, co se stane náhodou, omylem, je to, co jsme my. Musíme dát šanci té náhodě. Náhoda je boží inkognito. Má základy v kvantové mechanice. Kvantum je spousta věcí, co nemají vysvětlenní. Náhoda je boží vstup do světa, v němž Bůh není přítomen, ale zasahuje do něj.

V takovém pokusu lidé měli napodobit náhodu, napodobili ji chaoticky, ale ona je přirozená. Když chcete něco psát, musí tam být něco iracionálního – čemu by lidé nevěřili, musíme zrcadlit takový svět, kde ty pravidelnosti jsou narušené. Ta událost musí v literatuře působit uvěřitelně, ale v realitě by taková nebyla. Vlastně lidi nejvíce překvapíme tím, co už znají.

Tereza Semotamová

Ghettofest se opět ukázal jako skvělý multikulti zážitek

Pouliční multižánrový festival opět překvapil a pobavil nejen místní obyvatele Brna, ale i návštěvníky z jiných měst. Festival se uskutečnil v sobotu 10. června, a to od 13 hodin. Program probíhal v parku Hvězdička, v prostoru bývalé káznice na Bratislavské, volně přístupné od 15 hodin do 21:20, kde si návštěvníci mohli odpočinout nebo zmeditovat, a v neposlední řadě v Muzeu romské kultury a v klubu Clubwash.

Hudba, zpěv, tanec, dokumenty, projekce, taneční či výtvarné workshopy a další zajímavé aktivity. O to všechno se postarala pětice organizátorů: Hlavní organizátor festivalu Zdeněk Raiser a další z týmu – Pavel Strašák, Martina Dobrovolná, Kateřina Geislerová a David Oplatek.

„Cílem brněnského multižánrového festivalu Ghettofest je každoročně otevřít vyloučenou lokalitu v oblasti mezi ulicemi Bratislavská a Hvězdová a všem návštěvníkům bez rozdílu umožnit společně prožít den v pozitivní festivalové atmosféře. Organizátorům nejde pouze o společné sdílení prostoru, demytizování místa a jednorázový prožitek, ale také o dlouhodobější uvážování nad směřováním prostoru, pro který se automaticky vžila negativní konotace v podobě sousloví „brněnský Bronx“, uvedla tisková mluvčí festivalu Martina Dobrovolná.

A jak to všechno ve slunečném sobotním odpoledni na festivalovém dni probíhalo? V Muzeu romské kultury probíhala tradičně komentovaná prohlídka stále i aktuální expozice, ve 13:00 workshop romského tance (pod mým vedením), dále byla na zahradě pro děti připravena výtvarná dílna – tištění tašek. Diskuzi na téma Romská stopa vedly osobnosti: David Oplatek, Alica Heráková, Miroslav Zima a spoluzakladatel romského střediska Drom pan Leoš Fučík. Společně přiblížili posluchačům i romskou historii, a velmi zde kladli důraz na přejmenování parku Hvězdička po uznávaném muzikantovi a pedagogovi Eugenu Horváthovi.

Stage v parku Hvězdička představila na pódiu romské skupiny

různých stylů. Na stage Amaro records to vibrovalo v rytmu tance. Od flamenca, přes romské tance pod vedením dětských tanečních souborů Merci, Piroš Rouža a Karika, který přijel z Olomouce, až po hudební seskupení Meluzína.

Na Bratislavské v prostorách bývalé káznice probíhaly od 14:30 do 16:30 hodin komentované prohlídky. Divadelní výstupy, workshopy, hudba, čtení z knihy o romském partyzánovi J. Serinkovi, besedy a další zajímavé aktivity.

Sobotní večerní program patřil Jam Session v režii Amaro records a Kytarového institutu.

Nechyběly ani stánky s prodejem Restart, romské speciality pana Danihela, káva, alko, nealko a další. Návštěvníci mohli také využít fotbalového hřiště, multikulturní graffiti s Amnesty International, Figurkov – hry pro děti, důmyslné hlavolamy pro nejnáročnější luštitelé, Divadlo Líšeň. V Clubwash proběhlo několik dokumentů a projekcí, mezi nimi například Festival NAIF (o iniciativě Chceme bydlet), Dievka, a vydatá si? (dokument o romské komunitě v Mexiku) a na závěr dokument o módní značce Gypsy Mama.

„Místní obyvatelé se zapojili především v průběhu hudební a taneční programové linie: Nově vznikla stage nahrávacího studia Amaro Records, v rámci níž zahrály romské skupiny a bylo zde možné také jamovat společně s Kytarovým institutem. Zapojení místních je pro nás velkou výzvou a jsme rádi, že se nám podařilo oslovit právě Amaro Records. Letos byl festival jinak prostorově uspořádaný a více zaměřený na obyvatele lokality. Nově také vznikla dramaturgická linka Básníci v káznici,“ uvedl hlavní manažer a spoluzakladatel festivalu Zdeněk Raiser.

Festival každoročně pořádá spolek TRIPITAKA společně s dalšími organizacemi a je pro všechny návštěvníky zdarma.

Z mého pohledu to byl prima den a skvělý multikulturní zážitek, který nedělal vůbec žádné rozdíly. Sešli se tu lidé od nejmladších až po nejstarší a všichni společně si to užili.

text a foto: Veronika Kačová

Romové a technologický svět

Svět vědy a techniky vždy využívali pro svoje potřeby i Romové. Poskytoval jim kontakt se světem a postupný technologický vývoj jim sloužil i jako pomůcka při práci, zábavě nebo k záznamu dat, rodinných i společenských kulturních událostí. Důkazem toho byly fotoaparáty, ozvučovací hudební technika, rádia, televizory, kamery, magnetofony, hudební věže atd. Postupem času ovládla svět digitální technologie a Romové dnes už běžně využívají pro své potřeby domácí počítačovou techniku, internet a další vymoženosti z oblasti digitální technologické revoluce. V životě Romů to je další éra jejich hromadné civilizace.

Tento fenomén ztropil i u nich velký převrat. Touha po kvalitě a kontaktu se světem je masově donutila nakupovat digitální techniku, televize, satelity, CD, DVD přehrávače a domácí stolní počítače. Tato nová digitální doba i jim přinesla do domácností určité pohodlí, komfort, aktuální informace, zábavu, vzdělávání, sport, poznávání obchodů, kontaktů, email, video hovory, atd. Když se digitální technika a internetové sítě staly po čase cenově dostupnějšími, tak PC vlastnilo ještě víc Romů. Internetem motivovaní Romové se začleňovali do společnosti kolektivně a cílevědomě. Internet jim umožnil přístup ke svobodné komunikaci a k důležitým datům. Romové tak společně získali všeobecnou PC inteligenci. PC systém a internetové stránky dnes už využívají Romové i pro prezentaci svých firem, reklamu, pro prezentaci romské kultury, tradic a zvyků, pro prezentaci svého jazyka, uměleckou, literární a hudební činnost a také pro lidovou tvořivost. Internet jim slouží jako komunikační prostředek s rodinou žijící v zahraničí a na jiných kontinentech světa. Na internetu mohou využít různá diskuzní fóra, přednášky, živé konference, chat s různými spolky i s jednotlivci. Mohou navštívit i stránky s erotikou a pornografií. Hm, digitální média jsou úzce spjata se svobodou a Romové mohou na těchto stránkách působit i jako blogeri. Svými články a názory tak mohou romskou komunitu i zastupovat. Mohou se svobodně vyjadřovat k politikům, k politickému systému, bezpečnostním složkám, soudnictví a třeba i k samotnému prezidentovi ČR.

Internet všeobecně poskytuje určitý druh svobody, rovnost práva, ale je také místem určitého ohrožení. PC hackeři mohou zneužít osobní data uživatele internetu. Mohou mu vyrabovat bankovní konto, nebo mu zavírovat jeho osobní stránky a zničit mu tak důležitá data i celý PC systém. Ano, je to možné, na internetu jsou i naši nepřátelé, zloději, vrahové, pedofilové a další nebezpečná individua. Potěšením nám ale může být, že nad tím vším trůní idea a síla digitální technologie, její služba lidem i světu.

Gejza Horváth

O Roma the e technologicko luma

E veda the e technika kampolas andro dživipen the le Romenge. Likerenas len jekhetane le svetoha the e nevi upre barard'i technologija lenge andre lengro dživipen sogalinlas. Has len všel'ijaka „aparáty“ – radija, televizora, kameri, magnetofoni, the aver technika. O nevo ideos and'as andre luma e digitalno technologija. Le Romen imar hin khere tiž kompjutri, internetos, the mek aver digitalna komponenti. O Roma pes avka aleha jekhetane civilizinenas.

Kada nevo technologicko ideos vazd'as upre lengro dživipen. The jon kamenas te džal anglal jekhetane le svetoha, chudle tiž te cinavel e digitalno technika, o televiziiji, satelita, CD, DVD komponenti, the kompjutri. Kada nevo digitalno ideos and'as lenge andre lengro dživipen lačhipen, komfortos, aktualne informacijji, študišagos, zabava, neve kontakti, emajlovo pošta the so jekh aver. Pal'is, sar imar has e digitalno technika tuñeder, ta buter Roma peske la cinde. Savore džanas anglal la dobaha, džanenas, so kamen a savore Roma jekhetane zaperenas andre civilizacija. O internetos lenge sikhad'as nevo drom, nevi komunikacija, the diñas len neve informacijji. O Roma avka aleha jekhetane prindžarde e PC inteligencija. O PC sistemas the o internetos le Romenge adad'ives imar sogalinel. Korkore peske prezentinen peskre firmi, e kultura, tradiciji, o običaja, e romaňi čhib, e literatura, the peskro romano bašaviben. O internetos lenge sogalinel the pre oda, hoj šaj vakeren peskre manušenca, la famel'ijaha, so dživen andre aver štati, abo andre aver lumakre kontinenta. Pro internetos šaj rakhen všel'ijaka diskuziji, prednaški, konferenciji, the šaj peske irinen kaha kamen. Šaj dikhen pre erotika, abo pre pornografija. Hm, o digitalna medija den šancija sakones, a o Roma pre kala portala šaj aven the sar blogera. Šaj irinen, šaj vakeren u peskre nazorencas the šaj zaačhen amara romaňa komunita. Šaj phundrades vakeren pal o politika, pal o politicko sistemas, pal o šingune, o sudi, u šaj thoven lažž the pro prezidentos ČR.

O internetos del manušen voľnosca, sloboda del manušen pravos, afe hin oda the than, kaj manuš šaj perel andro baro bibachal'ipen, andre bari bida. O PC hackera šaj čoren manušeke pro internetos leskre data u pal'is jon korkore peske keren lendar bari chasna. Šaj leske čoren o love pal o kontos, abo šaj leske nainfikinen leskro portalis a šaj leske the mosaren calo kompjutros. Pro internetos hin the rasisti, the ajse manuša, so amen nakamen, so čoren, murdaren. Hin odoj the pedofila, the všel'ijaka aver individua. Choc hin ada baro bibachal'ipen, the avka sako mištes džanel, hoj upral kada savoro hin la digitalno technologija bari zor, hoj sogalinel le manušege the calona lumake.

Gejza Horváth

Sezona romských festivalů je tady!

Tak jako se každý rok opakuje roční období, tak přicházejí také stále další ročníky letních festivalů, které nabízejí návštěvníkům atraktivní program plný skvělé muziky a kulturních zážitků. Za letního počasí se akce konají venku, pod širým nebem. Romská hudba, zpěv a tanec zní nejen na romských festivalech, ale i mimo ně (United Colours Of Akropolis, Womad). Mezi největší a nejznámější patří pražský květnový festival Khamoro, který již od roku 1999 organizuje Slovo 21 a Studio Production Saga.

Tady několik tipů, kam jet na festival

Karviná fest 2017

24. 6. 2017 (sobota), Park Boženy Němcové – 18. ročník Festivalu romské hudby a tance

Setkání národnostních menšin Třinec

9. 7. 2017 (neděle)

Romská píseň 2017

22. 7. 2017 (sobota), Dřevěné městečko Rožnov pod Radhoštěm – 23. ročník mezinárodního festivalu

Lacho Džives aneb setkání s romskou kulturou v Napajedlech

15. 7. 2017, areál Nového Kláštera v Napajedlech

- 16:00 slavnostní zahájení setkání
- 16:30–17:15 taneční workshop pro děti
- 18:00–19:00 taneční workshop pro dospělé
- 19:30–20:30 taneční vystoupení Cikne Čhave /Jam Session
- 21:30 úvod k filmu Skokan /setkání s tvůrci filmu
- 21:45 film Skokan

V průběhu celého odpoledne a večera:

- prodej autorských výrobků Mí Vera
- fotokoutek / tradiční romské kroje
- speciality romské kuchyně
- dobroty a koktejly z Café Klášter

Babylonfest 2017

12.–16. 9. 2017, Brno

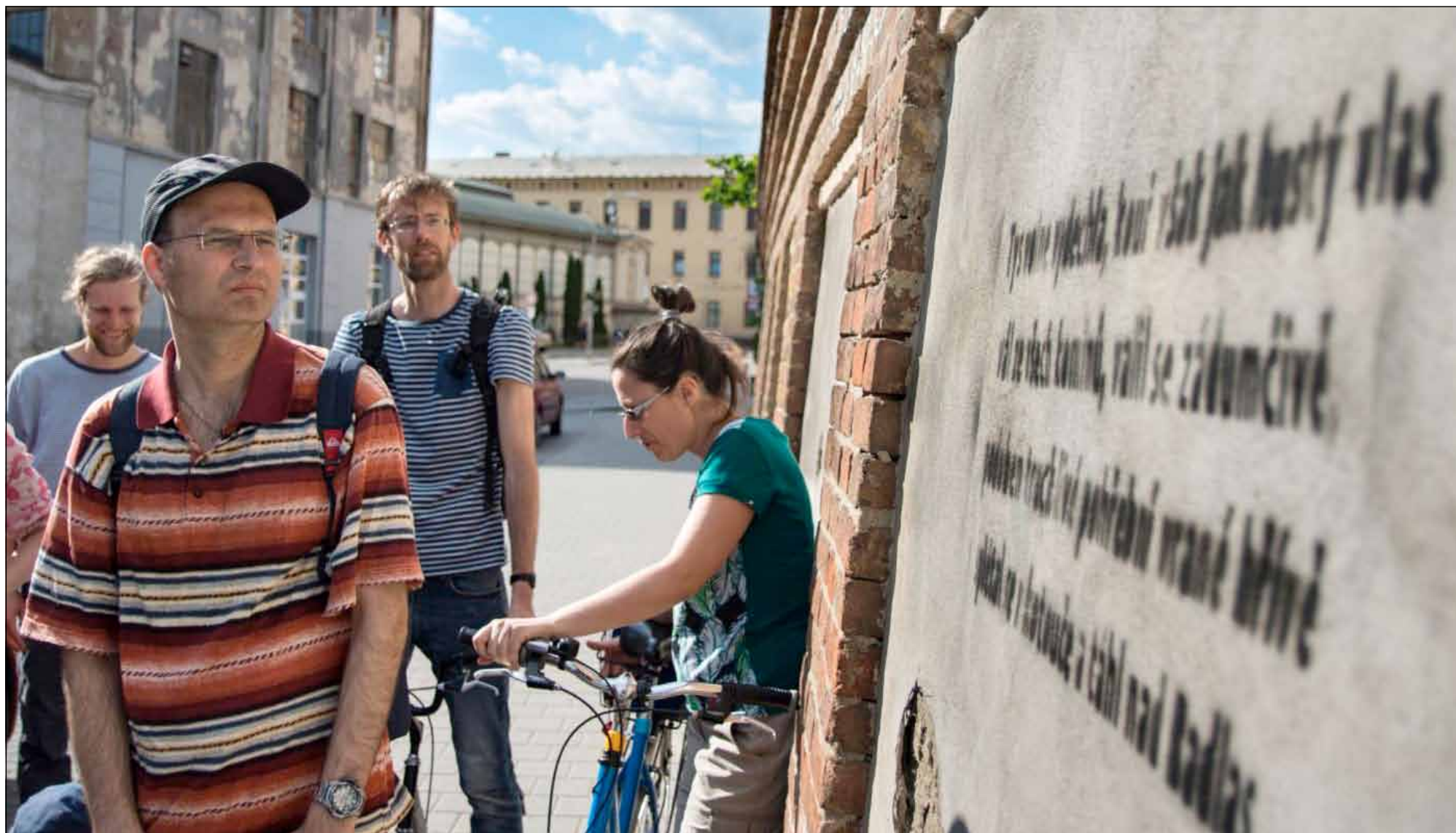
Festival národnostních kultur v Orlové

2.–3. 11. 2017, Dům kultury Orlová
Veronika Kačová

Meeting Brno Point – jednotata v rozmanitosti

Jedno místo, několik režimů, tisíce lidských osudů. Na Moravském náměstí roste Meeting Brno Point, jedinečná instalace tematizující jeho pohnutou historii.

Moravské náměstí bylo až do poloviny 18. století součástí městského opevnění s bastionem. Na konci 18. století již bylo živým místem společenského dění a po vybourání hradeb po roce 1850 se začlenilo do zeleného prstence brněnské okružní třídy. V letech 1890–1891 byl uprostřed parku vybudován Německý dům doplněný sousoším císaře Josefa II., jenž sloužil jako kulturní centrum pro německy mluvící občany Brna. Pomník byl odstraněn v roce 1919, Německý dům zanikl s koncem 2. světové války. Po válce zde byli krátce pohřbeni rudoarmějci, kteří položili své životy při osvobození Brna, následně byl prostor parkově upraven. V roce 1946 byl v parku odhalen základní kámen pro pomník T. G. Masaryka, který však nikdy nebyl dokončen. V letech 1970–1972 bylo prostranství znovu upraveno v duchu tehdejší ideologie – v jeho středu byl umístěn pěticipý bazén s vodotryskem a za ním sousoší Komunistů. Po roce 1990 zůstal jen bazén.

Všechny tyto historické vrstvy jsou otiskem dějin nejen města Brna, ale celého českého státu. Dokumentují dramatické změny ve společnosti, jež byly hybatelem většiny změn v prostoru náměstí. S trochou nadsázky lze říci, že Moravské náměstí je skrytým manifestem naší historie. V jakékoli historické etapě od konce 18. století, sloužilo Moravské náměstí k setkávání. Tato setkání byla často poplatná režimu a vládnoucí ideologii. V letošním roce se v takovéto místo promění také. Instalace Meeting Brno Point vyjadřuje radost nad možností, že tato setkání mohou v současnosti proběhnout bez ideologického diktátu, v jednotě rozmanitosti. Stavba bude ale

zároveň připomínat historické milníky, které bychom měli mít stále v paměti.

Instalace navržená architekty Ondřejem Chybíkem a Michalem Křištofem je letním pavilonem, který bude obsahovat pódium, bar, pivní terasu a venkovní galerii s potřebným zázemím. Rozvržení jednotlivých funkcí v prostoru vychází z půdorysného schématu Německého domu, který je znázorněn formou struktury z lešenářských trubek; nápis umístěný na hlavním průčelí hrdě oznamuje hlavní motto festivalu – Jednotata v rozmanitosti – v jazycích všech národů, které se v prostoru Moravského náměstí objevily. Střední část pavilonu slouží jako pódium, v pravém křídle jsou umístěny bar a pivní terasa, v levém křídle je venkovní galerie s expozicí výtvarných děl. Centrálnímu prostoru vévodí rudá hvězda provedená nátěrem na chodník, odkaz na sousoší Komunistů je dílem sochaře Pavla Karouse. V hlavní ose náměstí směřující do centra města jsou instalovány betonové jehlany jako připomínka padlých rudoarmějců. Nejstarší vrstva – městské hradby – je převedena do formy jednoduchého plotu. Vše doplní informační tabule s popisem jednotlivých fragmentů.

Konstrukce o půdorysných rozměrech 78 na 39 metrů sahá do výšky až 18,5 metrů a je vystavěna přibližně z 50 tun materiálu skládající se asi z 6000 tyčových prvků lešení. Veřejnosti se pavilon otevře při zahájení festivalu Meeting Brno 19. května a bude fungovat až do října 2017. Stane se pravou městskou scénou pod širým nebem, na které se bude prolínat kultura různých žánrů s gastronomickým programem. Hostit tak bude například jeden okruh festivalu Maraton hudby Brno, festival Na prknech, dlažbě i trávě a přesune se sem částečně také program Léta na Staré radnici.

meetingbrno.cz
foto: Jakub Šnajdr

MUZEUM ROMSKÉ KULTURY

červenec
až září
2017

STÁLÁ EXPOZICE „PŘÍBĚH ROMŮ“

Dějiny Romů od starověké Indie až po události II. světové války a současnost. Za doprovodu romské hudby zhlédnete kromě unikátních historických sbírkových předmětů i umělecká díla a filmové dokumenty. Možnost komentovaných prohlídek v ceně vstupného po předchozí domluvě.

PŘECHODNÉ VÝSTAVY

NIHAD NINO PUŠIJA / PARNO GRAS

12. 5.–24. 9.

Výstava fotografií Nihada Nina Pušiji, fotografa bosenského původu žijícího v Berlíně, autor dlouhodobě dokumentuje život Romů z republik bývalé Jugoslávie včetně příběhů romských imigrantů v Německu.

VOLNÉ VSTUPY DO VÝSTAV

2. srpna Evropský den připomínky holocaustu Romů
28. září Den české státnosti

VEŘEJNÉ AKCE

20. 8. PIETNÍ AKT V HODONÍNĚ U KUNŠTÁTU

V roce 2017 si společně připomeneme 74. výročí hromadného transportu Romů z protektorátního tzv. cikánského tábora v Hodoníně u Kunštátu do koncentračního tábora v Osvětimi (21. 8. 1943). Zahájení piety v 11 hodin na místě hromadného hrobu obětí tzv. cikánského tábora na Žalově. Na místo konání bude zdarma vypraven autobus. Sraz v 9 hodin u muzea. Rezervace nutná do 11. 8. na emailu: sekretariat@rommuz.cz nebo na tel.: 545 581 206. Bližší informace najdete na webových stránkách muzea.

10.–17. 9. UMĚLECKÉ SYMPOZIUM

Mezinárodní sympozium čtrnácti romských umělců ze zemí Visegrádské čtyřky se bude zabývat emancipací romské kultury a romského vizuálního (výtvarného) umění. Součástí sympozia bude program pro veřejnost v podobě přednášek, promítání nebo možnosti setkat se s umělci v rámci otevřených ateliérů. Koncept a program sympozia připravuje jako externí kurátorka romská umělkyně Ladislava Gažiová, absolventka ateliéru konceptuálního umění Jiřího Davida na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. Na sympozium naváže výstava romského umění v Místodržitelském paláci Moravské galerie s datem vernisáže 2. 11. 2017.

Všechny programy se konají v Muzeu romské kultury, není-li uvedeno jinak. Změna programu vyhrazena.

MUZEUM
ROMSKÉ
KULTURY

Bratislavská 67, 602 00 Brno
tel.: 545 571 798, mobil: 775 972 782
e-mail: propagace@rommuz.cz www.rommuz.cz
www.facebook.com/muzeum.romske.kultury

Výstava Parno Gras se koná s finanční podporou Česko-německého fondu budoucnosti. Umělecké sympozium je podpořeno Visegrádským fondem, MK ČR a MMB.

Nabízíme
starší ročníky
Romano hangos.

Cena jednoho ročníku

100,- Kč + poštovné.

Objednávky na:

545 246 673

nebo:

holomkova@srmn.cz

Společenství Romů na Moravě
Romano jekhetaniben pre Morava

Adresa redakce

Romano hangos

a Společenství

Romů

na Moravě

Bratislavská 65a,

Brno 602 00

tel.: 545 246 673

www.srmn.cz

číslo účtu:

230 0066 1977/2010

Předplatné Romano hangos

příjmení, jméno:

název organizace:

adresa, PSČ:

e-mail: telefon:

počet objednaných výtisků:

způsob platby: ☐ hotově ☐ složenkou
☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol:
☐ bankovním převodem na fakturu

vyplněný formulář zašlete na adresu:

Romano hangos, Bratislavská 65a, Brno 602 00. Fio banka, číslo účtu: 2300661977/2010

cena předplatného pro rok 2017 je 265 Kč

Ceník inzerce:

celá strana (rozměr 26×40) – 5 000 Kč

1/2 strany (rozměr 26×20 nebo 40×13) – 3 500 Kč

1/4 strany (rozměr 13×20) – 1 500 Kč

menší formát – 7 Kč/cm²

Sleva při opakování 25 %. Žádosti o inzerci posílejte na: holomkova@srmn.cz

**Vydávání Romano hangos
podporuje Ministerstvo kultury ČR**

10. ročník
ROMANI GILI
OLOMOUČ 29.7.2017
LETNÍ KINO HOBLINA, UL. PEKÁRNÍ, OLOMOUČ, 14 - 20:30 HODIN
VSTUP 50 Kč Dospělí / 20 Kč MLÁDEŽ

Hudba
GIPSY BACHT, GIPSY RYTMUS,
MIX SRNM, BABYLON, NÁKLO,
HODONÍN, VYŠKOV, ŠTERNBERK,
KÁJA Z PODOLINEC,
RUDA Z PROSTĚJOVA

Tanec
LÁČE JILORKA CHARITA PREROV,
KARIKA A JAGORI MMOL,
TERNORE SRNM OLOMOUČ

SRNM
Pořadatel: SRNM Olomouc
kontakt: olomouc@srmn.cz,
tel.: 585154296, mob.: 604317490
web: www.srmn.cz,
facebook.com/SRNM.cz

10. ročník festivalu se uskuteční za finanční podpory
Statutárního města Olomouce a Olomouckého kraje

OLOMOUČ
Olomoucký kraj

Romano hangos / Romský hlas. Vychází s podporou Ministerstva kultury České republiky. Vydává Společenství Romů na Moravě. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod č. E 8154.

Redakce: Sabir Agalarov (šéfredaktor) romanohangos@gmail.com; Alica Heráková, Jan Horváth-Döme, Karel Holomek. Sazba: Radim Šašinka. Elektronická verze: www.srmn.cz. Redakční rada: Roman Čonka, Prešov;

Alica Heráková, Brno; Drahomír Radek Horváth, Děčín; Ivona Parčiová, Brno; Barbora Antonová, Brno; Margita Racová, Brno. Adresa redakce: Bratislavská 65a, 602 00 Brno, tel.: 545 246 673, e-mail: rhangos@volny.cz.

IČO vydavatele: 44015178. Bankovní spojení: Fio banka, číslo účtu: 2300661977/2010. Tiskne: Samab press group, a.s, Cyrilská, Brno. Rozšiřuje: Kongrestakt Brno.